

**Узгодження головних членів
речення.**

**Речення поширені й непоширені
(повторення).**

**Порядок слів у реченні.
Логічний наголос**

Мета уроку

- поглибити знання про будову речення, його граматичну основу та другорядні члени;
- сформулювати поняття порядку слів у реченні;
- навчитися ставити логічний наголос у реченні.

1. Актуалізація опорних знань. Мотивація навчальної діяльності учнів

Проблемне питання

Прочитайте подане речення, наголошуючи щоразу інший його член та з іншою інтонацією. Який ви можете зробити висновок?

Ви добре знаєте цю місцевість (. ? !)

Проблемне питання

**Спробуйте змінити порядок слів у реченні.
Чи змінився його зміст?**

Ви добре знаєте цю місцевість.

2. Вивчення нового матеріалу

Теорія

Прямим вважається такий порядок слів у реченні, при якому **присудок стоїть після підмета**:

Слова поета вийшли далеко за межі країни.

Прямий порядок другорядних членів речення пов'язаний з порядком слів у словосполученні:

- ☐ узгоджене **означення** стоїть перед означуваним словом;
- ☐ **додаток** - після керуючого слова;
- ☐ **обставина** може бути перед і після головного слова (у реченні ним виступає присудок).

Теорія

Порушення прямого порядку слів з метою виділення якогось із них називається **інверсією** (*зворотним порядком слів*).

Теорія

Виділення у реченні за допомогою посилення голосу одного із слів називається **логічним наголосом**.

Від місця логічного наголосу залежить зміст речення.

Порівняйте:

Учень нарешті **усвідомив** свою помилку.

Учень **нарешті** усвідомив свою помилку

Учень нарешті усвідомив свою **помилку**.

Завдання

Прочитайте речення, визначте порядок слів, назвіть слова, на які падає логічний наголос.

1. Праця єдина з неволі нас вирве: нумо до праці, брати!
2. В тих теплих степах виробилась кров моя і душа моя.
3. Посеред неба гнеться на південь Чумацький Шлях, і між його доріжками зорями тремтить і осипається на край землі срібний пилок.
4. Проходять хмари, гаптують небо химерною грою.
5. Пролісків перших блакитні отари...
6. Земле! Як тепло нам із тобою!

Завдання

Знайдіть назви всіх членів речення.
Назвіть, на які питання відповідають
головні та другорядні члени речення.

*Скористайтесь QR-кодом або
натисніть на посилання в чаті
(<https://learningapps.org/watch?v=ptafov3mxn20>), щоб відкрити вправу. Після
виконання скріншот з результатом
відправте учителю.*

Теорія

Речення, які складаються лише з головних членів речення, називаються **непоширеними**: *Ляда. Чоколяда. Коляда.*

Речення, у яких, крім головних членів, є інші члени речення, називаються **поширеними**:
Нашорошилось *небо* *буряно* *і погрозами* *загуло.*

Теорія

ДОДАТОК	ОЗНАЧЕННЯ	ОБСТАВИНА
означає об'єкт дії	вказує на ознаку предмета	вказує на ознаку дії
питання непрямих відмінків	<i>який? чий? котрий?</i>	<i>як? де? куди? коли? чому?</i>
підкреслюють <u>пунктиром</u>	підкреслюють <u>хвилястою лінією</u>	підкреслюють <u>рискою-крапкою</u>

Завдання

Укажіть, яким є речення за наявністю другорядних членів речення: поширеним чи непоширеним.

Скористайтесь QR-кодом або натисніть на посилання в чаті (<https://learningapps.org/watch?v=psucsta8n20>), щоб відкрити вправу. Після виконання скріншот з результатом відправте учителю.

Завдання

Визначте головні та другорядні члени.

Скористайтесь QR-кодом або натисніть на посилання в чаті (<https://learningapps.org/watch?v=pdeut1jfc20>), щоб відкрити вправу. Після виконання скріншот з результатом відправте учителю.

3. Узагальнення знань

Тести

Дайте відповіді на тестові запитання.

Скористайтесь QR-кодом або натисніть на посилання в чаті (<https://learningapps.org/watch?v=pqpzfesi320>), щоб відкрити вправу. Після виконання скріншот з результатом відправте учителю.

Домашнє завдання. Складіть речення за схемами, вказавши, де прямий порядок слів, а де – зворотний. Підкресліть слова, на які падає логічний наголос.

Дякую за співпрацю!
До наступної зустрічі!